

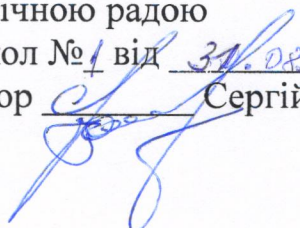
Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

Циклова комісія суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою

(протокол № 1 від 31.08 2023р.)

Директор Сергій ВОЛОЩУК

ПРАВОЗНАВСТВО
(ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА)

ПРОГРАМА

Ужгород 2023

Автор: Роман СИМЕХ, викладач правових дисциплін, спеціаліст вищої категорії.

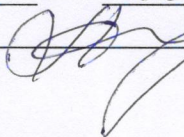
Рецензент: Андрій Т. М., доцент кафедри менеджменту підприємств та торгівлі

Програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін 29 серпня 2023 р., протокол № 1

Голова ц/к Оксана ФРЕЧКА

Розглянуто і ухвалено на засіданні робочої групи з розробки, розвитку ОПП та випуску фахівців за нею

Протокол № 1 від 30.08.2023

Керівник групи: Ганна ДАНКО

ПРАВОЗНАВСТВО (ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА)

ПРОГРАМА

РЕЦЕНЗІЯ

На програму навчальної дисципліни «Правознавство (Основи правознавства)» розроблену спеціалістом вищої категорії, викладачем ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж Романом СІМЕХОМ

для підготовки фахового молодшого бакалавра

Навчальну дисципліну «Правознавство (Основи правознавства)» віднесено до групи обов'язкових дисциплін підготовки фахового молодшого бакалавра 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»; спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»; спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»; освітньо-професійна програма «Товарознавство і логістична діяльність», галузі знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальності 242 «Туризм і рекреація», освітньо-професійна програма «Туризм», спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанна справа»; галузі знань 18 «Виробництво та технологія», спеціальності 181 «Харчові технології», освітньо-професійна програма «Виробництво харчової продукції»; освітньо-професійна програма «Технологія та організація ресторанного бізнесу»

Вивчення дисципліни дозволяє здобувачам освіти оволодіти знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання, з урахуванням вимог чинного законодавства та розумінням правової природи ситуацій, які виникатимуть у практичній діяльності.

Метою навчальної дисципліни «Правознавство (Основи правознавства)» є виховання у здобувачів освіти навичок логічного мислення; виховання зацікавленості до історико-філософських та правових аспектів виникнення і розвитку держави і права, підвищення рівня ерудованості та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, у вивченні загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, системи основних понять юриспруденції, а також у вивченні таких важливих питань, як структура, форми та механізми діяльності держави і права. Набуття навичок працювати із правовими першоджерелами та формування громадянської відповідальності, національної гідності і патріотизму.

Навчальна дисципліна складається з трьох розділів: «Основи теорії держави і права», «Основи конституційного права», «Окремі галузі законодавства України»

Кількість кредитів – 3 ЄКТС, загальна кількість годин – 90.

Зміст навчальної програми відповідає вимогам і містить: мету, завдання та предмет дисципліни, загальні та спеціальні компетентності, програмні результати навчання, структуру навчальної дисципліни.

Таким чином, рецензована програма навчальної дисципліни «Правознавство (Основи правознавства)» підготовлена викладачем Сімехом

Р.В. відповідає вимогам підготовки фахового молодшого бакалавра і може бути рекомендована для впровадження у навчальний процес.

Рецензент

Кандидат юридичних наук,
доцент, кафедри менеджменту,
підприємництва та торгівлі
УТЕІ ДТЕУ

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Правознавство (Основи правознавства)» призначена для здобувачів фахової передвищої освіти, освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» денної та заочної форм навчання, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», освітньо-професійна програма «Товарознавство і логістична діяльність».

Програму розроблено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю «Підприємництво та торгівля» та освітньо-професійною програмою «Товарознавство і логістична діяльність» підготовки фахових молодших бакалаврів у ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Результати вивчення дисципліни
3. Зміст дисципліни.
4. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Правознавство (Основи правознавства)» є виховання у здобувачів освіти навичок логічного мислення; виховання зацікавленості до історико-філософських та правових аспектів виникнення і розвитку держави і права, підвищення рівня ерудованості та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, у вивченні загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, системи основних понять юриспруденції, а також у вивченні таких важливих питань, як структура, форми та механізми діяльності держави і права, співвідношення правових систем, сучасних політико-правових доктрин тощо. Виховання правової культури, розвиток умінь працювати із правовими документами та розширення наукового світогляду, набуття навичок працювати із правовими першоджерелами та формування громадянської відповідальності, національної гідності і патріотизму.

Завданнями вивчення дисципліни «Правознавство (Основи правознавства)» є:

- навчити здобувачів освіти логічно аналізувати правові поняття;
- оволодіння основними правовими термінами та поняттями на рівні їх відтворення,
- тлумачення та використання правових норм у повсякденному житті, та у професійній діяльності;
- навчити здобувачів освіти логічно аналізувати правові поняття,
- правильно користуватися нормативними актами,

- орієнтуватися у законодавстві,
- вміти застосовувати набуті знання у своїй професійній діяльності.

Предметом вивчення дисципліни «Правознавство (Основи правознавства)» є окремі теоретичні положення про державу і право закономірності їх виникнення та розвитку, поняття і ознаки права, ознаки правової держави, Конституційне законодавство України, окремі галузі законодавства України. Дисципліна поєднує в собі філософсько-юридичні знання про державу і право, характеристику різних теоретичних шкіл та наукових напрямків.

2.РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Правознавство (Основи правознавства)», як обов'язкова компонента освітньо-професійної програми, забезпечує оволодіння здобувачами освіти загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Результати навчання з дисципліни «Правознавство (Основи правознавства)»

ОПІ «Товарознавство і логістична діяльність»

Номер в освітньо-професійній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
ЗК1.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-17
ЗК3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	2-9
ЗК6.	Здатність застосовувати інформаційні та комунікаційні технології.	1-19
ЗК7.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	1-22
<i>Спеціальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
СК5.	Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	1-22
<i>Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою</i>		

РН1.	Знати свої права як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, права і свободи людини і громадянина України.	1-20
РРН11.	Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.	1-22

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

1. РОЗДІЛ. Основи теорії держави і права.

Тема 1.1. Правознавство - як навчальна дисципліна

Поняття, предмет, метод курсу “Правознавство”. Завдання курсу. Структура курсу. Зв’язок з іншими навчальними дисциплінами, та практичною діяльністю майбутніх працівників комерційних структур.

Список рекомендованих джерел

Основний: 4, 5.

Додатковий: 4, 8.

*Інтернет-джерела:*2.

Тема 1.2. Поняття та основні характеристики держави

Виникнення держави як суспільного утворення. Історичні типи держав. Теорії походження держави. Плюралізм у розумінні держави. Ознаки держави. Способи виникнення, реорганізації і припинення сучасних держав. Функції держави. Класифікація держав (форми державного правління, форми державного устрою, політичні режими).

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 4.

Додатковий: 2,4,5.

*Інтернет-джерела:*1,2.

Тема 1.3. Державна влада

Поняття та основні характеристики державної влади. Гілки влади. Поняття та види суверенітету. Лімітація державної влади. Легалізація державної влади. Легітимація державної влади.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 4,8.

*Інтернет-джерела:*4.

Тема 1.4. Механізм держави

Поняття і структура механізму держави. Державний орган: поняття і ознаки. Класифікація державних органів. Поняття державного службовця. Система державних органів в Україні. Розподіл влади у механізмі Української держави.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

Тема 1.5. Громадянське суспільство і правова держава

Поняття суспільства. Завдання та функції суспільства. Громадянське суспільство. Поняття та основні ознаки правової держави.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 4,8.

*Інтернет-джерела:*4.

Тема 1.6. Поняття про право

Плюралізм у розумінні поняття «право». Ознаки права. Принципи права. Функції права. Поняття та типи правових систем. Право серед інших соціальних норм. Право і закон.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

Тема 1.7. Джерела права

Поняття «джерело права». Система джерел (форм) права. Нормативні акти як джерела права та їх система. Закон як основне джерело права. Підзаконні нормативні акти. Правовий звичай. Правовий прецедент. Нормативний договір.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

Тема 1.8. Система права

Поняття системи права. Предмет правового регулювання. Метод правового регулювання. Поняття галузі права. Галузі права в Україні (конституційне, цивільне, трудове, адміністративне, фінансове, сімейне, земельне, кримінальне, цивільно-процесуальне, господарсько-процесуальне, кримінально-процесуальне). Система права та система законодавства. Систематизація законодавства.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

Тема 1.9. Реалізація і тлумачення права

Поняття і форми реалізації права. Застосування права: поняття і основні стадії. Акти застосування права. Застосування права в разі прогалин у законодавстві. Тлумачення права.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

Тема 1.10. Законність і правопорядок

Поняття законності. Принципи на яких базується законність. Гарантії законності. Поняття правопорядку та його основні характеристики.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

Тема 1.11. Правосвідомість і правова культура

Поняття правосвідомості. Види правосвідомості. Правова культура: зв'язок із загальною культурою. Професійна правова культура майбутніх фахівців.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

Тема 1.12. Норма права

Поняття та ознаки норми права. Структура правової норми: диспозиція, гіпотеза, санкція. Класифікація норм права та їх елементів: за суб'єктами прийняття, ступенем визначеності і способом вираження правил поведінки тощо. Чинність норми права в часі, просторі і за колом осіб.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

Тема 1.13. Правопорушення та юридична відповідальність

Правомірна поведінка і правопорушення. Поняття та ознаки правопорушення. Правопорушення як підстава юридичної відповідальності. Склад правопорушення. Види правопорушень. Поняття юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

2.РОЗДІЛ. Основи конституційного права.

Тема 2.1. Поняття конституційного права.

Правова характеристика конституційного права як галузі права України. Завдання конституційного права України. Структура конституційного права. Система конституційного права. Джерела конституційного права України. Суб'єкти конституційного права України.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 4,8.

*Інтернет-джерела:*4.

Тема 2.2. Політико-правова характеристика конституції

Поняття та правова характеристика конституції як основного закону. Політико-правова характеристика конституції України. Структура конституції України. Класифікація конституцій.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,8.

*Інтернет-джерела:*2, 3.

Тема 2.3. Правовий статус людини і громадянина в Україні

Загальна характеристика правового статусу людини і громадянина. Порівняльна характеристика категорій “людина” і “громадянин”. Поняття громадянства. Підстави набуття громадянства. Умови прийняття до громадянства України. Припинення громадянства. Природні та набуті права. Законодавче закріплення прав, свобод і обов'язків людини і громадянина в Україні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3.

Додатковий: 2,3.

*Інтернет-джерела:*1.

Тема 2.4. Вибори і референдум як форми здійснення безпосередньої демократії в Україні .

Правова характеристика виборів. Типи виборчих систем. Законодавче регулювання виборів в Україні. Проведення виборів в Україні. Загальна характеристика виборчого права: активне і пасивне виборче право. Поняття та загальна характеристика референдуму. Класифікація референдумів

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,4,5.

Додатковий: 4,5.

*Інтернет-джерела:*2.

Тема 2.5. Конституційні повноваження Верховної Ради України

Правова характеристика Верховної Ради України. Законодавче закріплення повноважень Верховної Ради України. Порядок формування складу Верховної

Ради України. Організація роботи Верховної Ради України. Право законодавчої ініціативи. Припинення повноважень Верховної Ради України.

Список рекомендованих джерел

Основний: 6.

Додатковий: 6,7,8.

Інтернет-джерела: 3.

Тема 2.6. Правовий статус Президента України

Конституційне закріплення повноважень Президента. Порядок та умови обрання Президента України. Припинення повноважень Президента України. Правовий статус Адміністрації Президента України.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 2.

*Інтернет-джерела:*2.

Тема 2.7. Кабінет Міністрів України та інші центральні органи виконавчої влади.

Загальна характеристика правового статусу Кабінету Міністрів України. Конституційні повноваження Кабінету Міністрів України. Склад та порядок формування Кабінету Міністрів України. Організація роботи Кабінету Міністрів України. Припинення діяльності Кабінету Міністрів України.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3.

Додатковий: 3,5.

*Інтернет-джерела:*3.

Тема 2.8. Конституційний статус органів, що здійснюють правосуддя

Поняття та конституційні завдання судової гілки влади в Україні. Форми здійснення правосуддя в Україні, їх загальна характеристика. Принципи здійснення правосуддя в Україні. Судова система в Україні. Конституційний статус суддів в Україні. Порядок формування судів в Україні. Припинення повноважень суддів. Конституційний статус та функціональні обов'язки Конституційного Суду України.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2,3, 4.

Додатковий: 3.

*Інтернет-джерела:*2.

Тема 2.9. Законодавче регулювання місцевого самоврядування в Україні.

Поняття та правова характеристика місцевого самоврядування. Роль місцевого самоврядування у становленні демократичних держав. Роль місцевого самоврядування у децентралізації державної влади. Система органів місцевого самоврядування в Україні. Загальний порядок формування органів місцевого самоврядування в Україні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2,3, 4.

Додатковий: 3.

*Інтернет-джерела:*2.

3. РОЗДІЛ. Окремі галузі законодавства України (основи цивільного законодавства, підприємницької діяльності, сімейного права, трудового права, адміністративного права, земельного права, кримінального та фінансового права)

Тема 3.1. Поняття цивільно-правових відносин та цивільного права

Поняття цивільного права як галузі права. Цивільно-правові відносини : майнові відносини, особисті немайнові відносини. Метод цивільно-правового регулювання. Об'єкти цивільно-правових відносин. Джерела та система цивільного права. Відносини власності : поняття та зміст права власності. Види форм власності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2,3, 4.

Додатковий: 5,6.

*Інтернет-джерела:*4.

Тема 3.2. Суб'єкти цивільного права

Суб'єкти цивільного права. Громадяни як суб'єкти цивільно-правових відносин. Поняття і зміст цивільно-правової правоздатності та дієздатності громадян: повна, часткова, мінімальна. Обмеження дієздатності. Визнання громадянина недієздатним.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 5,7.

*Інтернет-джерела:*1.

Тема 3.3.Цивільно-правові угоди

Поняття та класифікація угод. Умови дійсності цивільно-правових угод. Форма угод: усна та письмова. Правові наслідки недодержання форми угод. Недійсні угоди. Наслідки визнання угоди недійсною.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 4.

Додатковий: 2,3.

*Інтернет-джерела:*2.

Тема 3.4. Представництво в цивільному праві

Поняття та загальна характеристика представництва. Межі повноважень представника. Поняття доручення їх форми та строки дії. Поняття передоручення.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2, 4.

*Додатковий: 3.
Інтернет-джерела:28, 30.*

Тема 3.5. Поняття про зобов'язання

Поняття цивільно-правового зобов'язання. Суб'єкт, предмет та підстави виникнення зобов'язань. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань. Види зобов'язань. Порядок укладання договорів. Виконання зобов'язань. Способи забезпечення виконання зобов'язань : неустойка, застава, завдаток, гарантія, порука. Припинення зобов'язань.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,5.

Додатковий: 6,7.

Інтернет-джерела:3.

Тема 3.6. Спадкове право

Правова характеристика спадкового права. Відносини, що регулюються спадковим правом. Поняття та правове регулювання спадщини. Черги спадкоємців. Порядок прийняття спадщини.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 6,7.

Інтернет-джерела:2.

Тема 3.7. Підприємництво в Україні

Поняття підприємництва. Принципи підприємницької діяльності. Право на підприємницьку діяльність. Обмеження щодо здійснення підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми здійснення підприємницької діяльності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4,5.

Додатковий: 6,7.

Інтернет-джерела:1.

Тема 3.8. Підприємства в Україні

Поняття підприємства. Види підприємств. Поняття господарського товариства. Види господарських товариств. Акціонерне товариство: поняття, види. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю. Повне товариство. Командитне товариство. Поняття та види цінних паперів.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 7,8.

Інтернет-джерела:3.

Тема 3.9. Основи сімейного права України

Загальна характеристика сімейного права як галузі права України. Поняття джерел сімейного права. Система сімейного законодавства України. Завдання сімейного права. Об'єкти, суб'єкти сімейних відносин.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3, 4.

Додатковий: 2.

*Інтернет-джерела:*3.

Тема 3.10. Правове регулювання шлюбу як способу утворення сім'ї

Поняття сім'ї. Шлюб: порядок та умови укладання. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя. Припинення шлюбу. Сімейний Кодекс України «Про права батьків щодо виховання дитини та прав дитини на належне батьківське виховання». Підстави для позбавлення матері чи батька батьківських прав. Недійсність шлюбу.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2,3.

Додатковий: 2,3.

*Інтернет-джерела:*1.

Тема 3.11. Поняття трудового права і трудових правовідносин

Підстави виникнення трудових правовідносин. Поняття трудових правовідносин в трудовому праві. Джерела трудового права. Колективний договір як джерело та інститут трудового права : поняття, зміст та порядок укладання. Поняття трудового договору.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 7,8.

*Інтернет-джерела:*28, 30.

Тема 3.12. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку

Поняття і тривалість робочого часу. Робочий день. Види робочого дня і робочого тижня. Режим та облік робочого часу. Ненормований робочий день. Робота в нічний час. Надурочні роботи. Поняття та види часу відпочинку. Щоденний та щотижневий відпочинок. Святкові і неробочі дні. Поняття відпустки та її види.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,5.

Додатковий: 7.

*Інтернет-джерела:*2.

Тема 3.13. Трудова дисципліна

Поняття і зміст трудової дисципліни. Трудова дисципліна ті внутрішній трудовий розпорядок як особлива частина правопорядку. Нормативні акти, що регулюють внутрішній трудовий розпорядок і трудову дисципліну. Основні

обов'язки працівників. Заходи заохочення та стимулювання. Види пільг. Заходи впливу.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 4.

Додатковий: 5,6.

*Інтернет-джерела:*2.

Тема 3.14. Правове регулювання трудових спорів

Трудові спори: поняття та види. Комісії по трудових спорах. Порядок розгляду трудових спорів у комісіях по трудових спорах. Порядок прийняття, оскарження та виконання рішення комісії по трудових спорах. Розгляд трудових спорів в суді. Справи, що підлягають безпосередньому розглядові в суді. Виконання рішення про поновлення працівника на роботі. Колективні трудові спори та порядок їх вирішення.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2, 5,7.

Додатковий: 7,8.

*Інтернет-джерела:*2.

Тема 3.15. Правова характеристика адміністративного права

Правова характеристика адміністративного права як галузі права в Україні. Поняття адміністративно-правових відносин. Система адміністративного права України. Поняття державного управління. Органи державного управління. Суб'єкти та об'єкти адміністративних правовідносин. Завдання адміністративного права України. Джерела адміністративного права.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3,4

Додатковий: 5,6.

*Інтернет-джерела:*1.

Тема 3.16. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу

Місце державного управління в системі соціального управління. Адміністративний примус у системі методів державного управління. Адміністративно-деліктне право як підгалузь адміністративного права. Характеристика адміністративного правопорушення. Система адміністративних правопорушень. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Підстави адміністративної відповідальності. Види адміністративних стягнень.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2.

Додатковий: 7,8.

*Інтернет-джерела:*2.

Тема 3.17. Органи уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення

Компетенція органів уповноважених здійснювати розгляд справ про адміністративні правопорушення. Колегіальні органи по розгляду адміністративних правопорушень. Повноваження виконавчих комітетів селищних, сільських та міських рад. Правові наслідки застосування адміністративної відповідальності.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3,4.

Додатковий: 3,4.

*Інтернет-джерела:*3.

Тема 3.18. Основи земельного законодавства

Система земельного законодавства. Право власності на землю та його форми. Регулювання земельних відносин. Повноваження державних органів по регулюванню земельних відносин. Склад та цільове призначення земель України. Оренда землі. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3,4.

Додатковий: 3,4.

*Інтернет-джерела:*3.

Тема 3.19. Поняття кримінального права

Поняття кримінального права як галузі права, його місце в системі права України. Структура кримінального права. Загальна і особлива частини кримінального права. Поняття і види джерел кримінального права. Дія кримінального закону в часі просторі та за колом осіб. Суб'єкти кримінального права.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3,4.

Додатковий: 3,4.

*Інтернет-джерела:*3.

Тема 3.20. Поняття злочину

Поняття злочину. Склад злочину: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона злочину. Класифікація злочинів. Стадії розвитку умисного злочину. Добровільна відмова від вчинення злочину. Співучасть у злочині.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3,4.

Додатковий: 3,4.

*Інтернет-джерела:*3.

Тема 3.21. Кримінальна відповідальність

Підстави кримінальної відповідальності. Обставини, що виключають кримінальну відповідальність. Покарання: мета та види покарань. Обставини, що

пом'якшують кримінальну відповідальність. Обставини, що обтяжують кримінальну відповідальність. Поняття та загальна характеристика судимості.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3,4.

Додатковий: 3,4.

*Інтернет-джерела:*3.

Тема 3.22. Фінансове право: поняття, суть, джерела

Поняття фінансового права. Структура фінансового права. Поняття бюджетного та податкового права. Принципи фінансового права. Джерела фінансового права.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3,4.

Додатковий: 3,4.

*Інтернет-джерела:*3.

4 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Герц А.А. Правознавство: навч. посіб. / А.А. Герц, С.Й. Кравчук. - Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2019. 278 с.
2. Правознавство: Підручник / За редакцією В. В. Копейчикова, А. М. Колодія К.: "Юрінком Інтер" 2016 рік.
3. Правознавство. Навчальний посібник: За редакцією Петюков С.В. К.: «РоялПринт» 2020.- 360с.
4. Правознавство:Норовлянський О.Д./Підручник для 10 кл. – К.: Грамота 2010. – 232 с.
5. Правознавство: Підручник / В. Ф. Опришко, Ф. П. Шульженко, С. І. Шимон та ін.; За заг. ред. В. Ф. Опришка, Ф. П. Шульженка. — К.: КНЕУ, 2003. — 767 с.
6. Брецько, Ф. Ф. Основи держави і права [Текст] / Ф. Ф. Брецько : УЖНУ. – Ужгород ; Закарпаття, 1998. – 660 с.
7. Правознавство [Текст] : підручник / Мін-во освіти і науки України ; ред. В. В. Копейчиков. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 752 с.

Додатковий

8. Бармак М., Бармак О. Основи правознавства. Для студента та абітурієнта.- Тернопіль, 2009.
9. Басай В. Короткий словник кримінально-правових термінів. - Івано-Франківськ,2019.
10. Бедь В.В. Юридична психологія: Навч. посіб. -Львів, 2002.
11. Хрестоматія з правознавства: Навч. посіб. / Уклад. Лоха Л.О., Наровлянський О.Д. -К.,2003.

12. Теорія держави і права: Навч. посіб. / Кол. авт.: С.Лисенков, А. Колодій та ін. - 5-е вид., перероб і допов. - К., 2004.
13. Основи правознавства: Навч. посіб. / За ред. С.В. Ківалова, М.П. Орзіх. - К., 2000.
14. Основи правознавства. Типові тести для вступного іспиту. - Львів, 1998.
15. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник/Пер. з рос. -Х., 2001.
16. Юридична енциклопедія. - К., 2002.

Інтернет-ресурси

17. www.sau.kiev.ua/osvita.html
18. www.kiis.com.ua/
19. <https://drive.google.com/drive/folders/0B5oEBV4hPDGYdEphMjhLOTV0QU0>
20. posibnyky.vntu.edu.ua/r_k/r37.html